

ZAHRAŇIČÍ

in.ihned.cz/zahranici

Chloubou kostela Hovhannavank je soubor nádherných kamenných reliéfů.

trsy vinných hroznů, ze kterých se pálí vynikající arménské destiláty. Naším dalším cílem je chrám Surp Gevorg, který je chloubou vesničky Mughni. Konečně vidíme vedle silnice jeho charakteristickou věž. Ta připomíná otevřený deštník a je dekorativně poskládána z bílých a černých kvádrů. Toto barevné provedení nemá nikde jinde v Arménii obdoby.

Kostel Surp Gevorg pochází ze 14. století, ale dnešní podobu dostal při přestavbě roku 1669. Arménský architekt Saak Hizani měl prý tehdy podle legendy muslimského pomocníka jménem Murat. Neobvyklé je, že tuto svatyni do nedávna uctívali nejen Arméni, ale přicházeli sem i vyznavači islámu. Kostel patrně stojí na místě, které hrálo významnou úlohu při náboženských rituálech už v pohanských dobách.

Interiér tvoří prostorná chrámová loď s dřevěnými lavicemi. Přijíždíme právě na začátku nedělní mše. Veškerou naši pozornost upoutává tato ceremonie. Kostel je plný zpívajících věřících a zahalen clonou voňavého kouře z velkých stříbrných kadidelnic, kterými neustále pohupují kněží v černých kapucích. Mystický zážitek trvá skoro hodinu.

Kamenná obrazárna

Další zastávkou je chrám Hovhannavank ve vesničce Ohanavan. Mohutná stavba pochází ze 7. století, ale ve středověku prošla mnoha přestavbami. Zdi z různobarevného sopečného tufu pokrývá bohatá reliéfní výzdoba zvenčí i v interiéru. To tento svatostánek odlišuje od okolních kostelíků.

Dekorace jsou do kamene vytesány s obdivuhodnou precizností a uměleckým citem. Dávný kameník měl smysl pro detail i celkovou kompozici. Reliéfy se díky kvalitnímu kameni dodnes zachovaly v dobrém stavu a působí dojmem plastických obrazů. Jen na málo místech v celé Arménii najdeme srovnatelnou výzdobu.

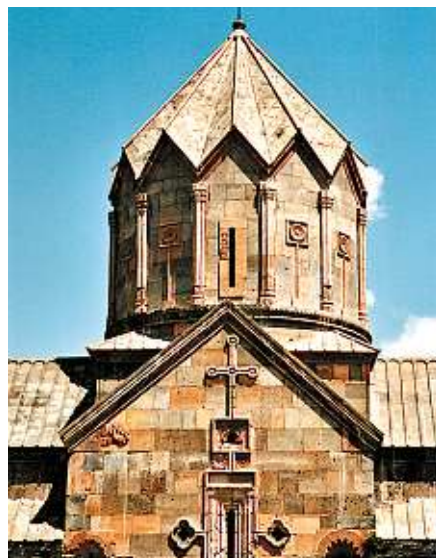
Kromě reliéfů s biblickými motivy vidíme na zdech množství různých nápisů z mnoha historických období. Za pozornost stojí i ar-

chitektonické provedení některých detailů stavby. Například dekorativní okna složená z několika přesně otesaných kvádrů. Raritou je též tajná chodba, jež v podzemí navazuje na jeskyni ústící do přilehlého kaňonu.

Monastýr žalmů

Výpravu za zapomenutými kostelíky arménské venkova zakončujeme u kláštera Saghmosavank, který leží dalších několik kilometrů výše v údolí. Stavbu nazývanou též „Monastýr žalmů“ nechal postavit roku 1215 princ Vache Vachutian spolu s manželkou Mamakhatun. Na stěnách chrámu, který tvoří kaple, knihovna a hlavní modlitebna, najdeme několik nápisů z pozdějších let od jejich potomků, kteří měli ke stavbě dlouho blízký vztah.

Díky nedávné rekonstrukci je klášter Saghmosavank ve velmi dobrém stavu, dodnes se v něm pravidelně slouží bohoslužby. Vyznačuje se dramatickou polohou na okraji prudkého skalnatého srázu, neboť zde se už údolí Kasagh mění v divoký horský kaňon.

Hovhannavank byl postaven z různobarevného sopečného tufu.

Jak se tam dostat

Přímé lety z Prahy do Jerevanu provozuje ČSA. Všechny zmiňované kostely jsou snadno dosažitelné veřejnou dopravou. Maršrutky (mikrobusy) vyjíždějící z Jerevanu mají ovšem velmi dlouhé intervaly, takže pokud vystoupíte u jedné památky, budete už jen obtížně pokračovat v cestě. Chcete-li stihnout vše během jednoho dne, pak je nejlépe dojet maršrutkou jen do Aštaraku a odtud pokračovat k dalším kostelům v pronajatém taxi. Za odpolední výlet zaplatíte okolo 50 USD. Další možností je autostop, ale při tomto způsobu dopravy můžete cestovat maximálně ve dvojici, neboť místní vozidla jezdí vždy přečpaná.

Kde se ubytovat

Sehnat v Arménii ubytování bývá problém. Hotelů je málo a jsou přemrštěně drahé. Neseženete-li v Jerevanu ubytování v soukromí (30 USD), pak je dobrou volbou podnik Areg (od 70 USD). V Aštaraku se nachází moderní hotel Ashtarak Dzor (od 50 USD) s vyhlášenou restaurací. V ostatních vesnicích není žádná možnost ubytování vyjma soukromí, ale v přilehlých sadech lze legálně a bezpečně stanovat.

Zručnost dávných kameníků lze v Hovhannavanku obdivovat na každém kroku.

Od památky je pěkný pohled na posvátnou horu Ara, která se zvedá na opačné straně propasti. Tento vyhaslý vulkán nese jméno staroarménské hrdiny, který byl podle pověstí zabit a následně vzkříšen legendární královnou Semiramis.

Na vrcholu se nachází několik skalních svatyní, uctívaných pramenů a kaple. Arméni tomuto svatostánku říkají Kuys Varvara nebo též Tsaghkevank. Jde o významné poutní místo, ke kterému se stoupá po strmých kopcích stezkách. Cesta na úpatí hory vede bohužel po opačné straně údolí, takže tentokrát už navštívit toto pozoruhodné místo nestihneme. Máme však alespoň dobrý důvod, proč se do tohoto zapadlého koutu Arménie ještě někdy vrátit. ■

ZDENĚK MICKA

Foto: autor

IN magazín Hospodářských novin • Šéfredaktor listu: Petr Šimůnek • **IN** magazín: Tomáš Wehle (vedení), Libor Ševčík, Tereza Hromádková, Kateřina Hovorková, Eva Petrová (grafika)
 Redakce: Dobrovského 25, 170 55 Praha 7, mail: in.hn@economia.cz, telefon: 233 073 071, fax: 233 072 060 • Příjem inzerce: Inzertní oddělení Economia a.s., Dobrovského 25, 170 55 Praha 7, telefon: 233 071 782 • Tisk: Moraviapress, a. s., Brěclav • Samostatně neprodejný